

NAZNACZONY (513) *part praet pass pf*

naznaczony (473), **naznaczon** (40).

Oba a jasne (w tym w pierwszym 3 r., w drugim 2 r. błędne znakowanie). ◇ *W formach złożonych* -on- (140), -ón- (6); -ón- *OrzQuin, Strum* (2), *Oczko*; -on- : -ón- *ZawJeft* (1:2). ◇ *W formach niezłożonych* -ón (7), -on (4); -ón *Mącz, ZawJeft*; -on *KochFr*; -ón : -on *SarnStat* (5:3); -ona, -ono.

N sg m naznaczony (62), naznaczón (32); ~ (*attrib*) -ony (22); ~ (*praed*) -ón (32), -ony (27); -ón *Diar* (2), *KrowObr, BibRadz, Mącz, ModrzBaz, StryjKron* (3), *KochFr, ZawJeft*; -ony *LubPs, GroicPorz* (2), *Strum, CzechRozm, SkarŻyw* (2), *NiemObr, ReszPrz, GórnRozm, WujNT, WysKaz, KlonKr* (2), *VotSzl, GosłCast*; -ón: -ony *BielKron* (4:1), *RejPos* (5:3), *BielSpr* (1:1), *WujJud* (1:1), *ActReg* (2:1), *SarnStat* (8:4). ◇ *G* naznaczoného (35); -ého (12), -(e)go (23). ◇ *D* naznaczonému (5); -ému (2), -(e)mu (3). ◇ *A* naznaczony (44), naznaczoného (5); -ého (1), -(e)go (4). ◇ *I* naznaczonym (4). ◇ *L* naznaczonym (14). ◇ *V* naznaczony (2). ◇ *f N* naznaczonã (16), naznaczona (3); ~ (*attrib*) -ã (7); ~ (*praed*) -ã (9), -a (3); -a *BudBib*; -ã : -a *SarnStat* (2:2). ◇ *G* naznaczoněj (11); -ěj (2), -(e)j (10). ◇ *D* naznaczon(e)j (1). ◇ *A* naznaczonã (5). ◇ *I* naznaczonã (3). ◇ *V* naznaczonã (1). ◇ *n N* naznaczoné (30), naznaczono (4) [cf też NAZNACZYĆ *impers praet*]; -é (3), -(e) (27); ~ (*attrib*) -é (8); ~ (*praed*) -é (22), -o (4); -o *TarDuch*; -é : -o *ModrzBaz* (2:1), *SarnStat* (1:2). ◇ *G* naznaczoného (13); -ého (6), -(e)go (7). ◇ *A* naznaczoné (19); -é (5), -(e) (14). ◇ *I* naznaczonym (1). ◇ *L* naznaczonym (13), naznaczonem (2); -em *ModrzBaz*; -ym : -em *SarnStat* (2:1); ~ -em (1), -(e)m (1). ◇ *pl N m pers* naznaczeni (43), naznaczony (1); -eni (14), -(e)ni (29); ~ (*attrib*) -eni (6); ~ (*praed*) -eni (34), -ony (1) *LibLeg. subst* naznaczoné (46); -é (20), -(e) (26). ◇ *G* naznaczonych (35). ◇ *D* naznaczonym (8). ◇ *A pl m pers* naznaczoné (5); -é (1), -(e) (4). *subst* naznaczoné (34); -é (7), -(e) (27). ◇ *I m* naznaczonymi (1). *f* naznaczonymi (1) *BielKron*, naznaczonými (1) *Sarn*. ◇ *L* naznaczonych (13). ◇ *V m pers* naznaczeni (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: naznaczon(y) od kogo, od czego (61), *przez kogo, przez co* (14); *przez kogo* *UstPraw, CzechRozm*; *od kogo, od czego : przez kogo, przez co* *RejPos* (4:1), *WujJud* (2:1), *KochPs* (1:1), *ReszHoz* (1:1), *WysKaz* (1:1), *SarnStat* (7:7).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde brak.

1. *Wyróżniony znakiem lub napisem; insignatus, terminatus* *Mącz* (63) : *kazał wżytkim z dwunafcie rodziów rozgę z ołobna dác s káždego narodu ołobnã nãznãczonã* *BielKron* 41v; *Mącz* 392d; *RejAp* CCv, 66, 66v, 67v; *Y* *wkazał iey okno/ w ktorým łtać chciał/ á znãk ten miał być/ chułtkã rołpołtrzona [...]* *y zãraz łzedł w ono nãznãczone okno* *GórnDworz* T4; *RejPos* 32.

naznaczony czym (7): *BielKron* 41v; *RejAp* 74v, 117v; *A* *thãm Anyeli kthorzy czynili ony frogości nád Egiptem/ gdzie vyrzeli nãznãczone podwoie onã krwiã/ tedy omijali á zołtãwili w pokoju ony domy* *RejPos* 152v. Cf *Wyrażenia*.

naznaczony na czym (3): *BielKom* B3; 1 *Opifãnie czterech ániółów/ ktorzy máiã pokãrãć ziemię.*

2 *Y piãtego ániółã/ ktorzy nie każe nie łzkodzić ná czele nãznãczonym.* *WujNT Ioann* 7 arg. Cf *naznaczon na czym przez co*.

naznaczon na czym przez co (1): *iż Bog przeźrzał y zważył ołobno tego człowiekã/ [...] áby był nãznãczon y ná człõnku przez obrzãzãnie od rodziców* *BielKron* 165.

naznaczony z czym (1): To /é/ piérwizé, które iest náznáczoné z kréfká od práwéy ręki do lewéy, *faluó iudicio* páná Kochánowskiégo, mnie fie nie zda *JanNKar* E3v.

W charakterystycznych połączeniach: dom naznaczony (-a, -e), *okno, podwoje, rozga; naznaczony imieniem, krwią, ogniem, pismem; naznaczony na czele, na członku* (2); *naznaczony przez obrzazanie; naznaczony z kreską.*

Wyrażenia: »naznaczony piątnem« (1): A niedawnochmy fłyzeli o drugich/ iż byli náznáczeni piątnem bełtíey *RejAp* 117v.

»tytułem naznaczony« = *zatytułowany* (1): przeto też ten Pfálm tym iest tytułem náznáczony [tj. *liliis PolAnt Ps* 68/1]/ że iesth z Lilíey á z Rożey iáko ochédoźnie wíeniec vpleciony. *LubPs* P6.

»znakiem naznaczon« (1): Zelli Pánie błogófláwíeńftwo twoie/ ná ten piérsćień/ aby ktokolwiek tym Śwíety m wiáry znákiem/ był náznáczon/ w mocy niebiałkíey obrony/ ku żywothowi wíetznemu był zachowań. *KrowObr* 129.

Szereg: »przejrzany a naznaczony« (1): Tám iuż Pan opowíádác raczy/ iż żadnej ftrách ludzím przeyrzánym á náznáczonym od niego fzkodzić nigdy nie móże. *RejAp* CCv.

Przen (20) :

naznaczony czym (1): y będą naznaczeni fromiezliwófcíá/ ktorzy fie kochaiá z fprzygodliwego vpádku mego. *RejPs* 61.

naznaczon nad kim (1): Naznacżono iest nad nami fwiatło obliczá twe⁸⁰ panie *TarDuch* E3v.

a) *W nawiązaniu do Apoc 7/2–3* (3) : A ták zázwždy á zázwždy Pan miał w nawiétfzym záburzeniu fwiátá tego wíerne náznáczone fwoie *RejAp* 66v.

Wyrażenie: »naznaczony pieczęcią, znamieniem« [szyk 1:1] (1:1): á cíć fą tą pieczęcią Pánfká náznáczeni/ kthorzy ftoią w ftárym á w onym piérfwym Kófciele á poftánowíeniu Páná fwego *RejAp* 67, 78v.

b) *Wyróżniony przez Boga* (15) :

α) *Przez chrzest lub sakrament kapłaństwa* (14) : Nuż tedy [...] miły á Krześciánfkí człowíecze/ wíedząc o tákim Panu/ iż on nie tylko powołáných fwoich á náznáczóných fwoich nie opułzczá/ ále [...] y pogánów/ y ludzi níckżemnych *RejPos* 206v, 152v, [154].

naznaczony ku czemu (1): Pomniác ná to/ żeś iest rycerz íego á boiownik íego/ á práwie ná krzcie fwiéty m íego iuż páfówány á náznáczony od niego/ ku chwale fwiétey íego *RejPos* 339v.

namaczon przez co (1): Pan Bog to przeérzec raczył/ iż przez wodę á przez Duchá s. narod ludzki [...] miał być náznáczon. *RejPos* 153.

naznaczony czym (6): á będzie fie tobą opiekał Bog Ociec/ íeś náznáczon iest á odkupion krwią íedynego Syná íego *RejPos* 150v, 339v; *WujJud* 165v. Cf *Wyrażenie.*

Wyrażenie: »naznaczony znakiem, znamieniem« [szyk 2:1] (2:1): atim znakiem y hallem naznaczenyfmy ze yestefmy ludem náfzego kxiáżęcía pana Iefu Chríftuífá *SeklKat* T4v; *RejAp* 67, *RejPos* 239v.

Szeregi: »naznaczony a(l)bo (i) napiątnowany« [szyk 2:1] (3): Ale íednák ták trzymamy/ że żaden ínfzy Cíáłá Pánfkíego/ y ínfzych Sákrámentów [...] poświęćác nie móże/ íedno ktory ná to iest

wyłádzony y náznaczony álbo nápiątnowány/ y ma tę moc od Boga przez Sákráment kápłánstwa dána/ áby Sákrámenty Páńfkiami ízáfował *WujJud* 166v, 165v [2 r.].

»naznaczony abo zapieczętowany« (1): Nie zámucaycie Duchá Świętego przez ktorego íešteście náznaczeni ábo zápieczętowani w dzień odkupienia wáfzego. *WujJud* 165v.

β O Żydach jako narodzie wybranym (1) : Egipťkie kroleństwo íešt známienite/ ktore z dawná przez Boży lud náznaczony Zydowfki/ íešt wżemu świátu písmem ośławione *BielKron* 270.

α. W funkcji rzeczownika (6) : Coż tám czynią ci tak náznaczeni álbo ci śludzy Boży? *RejAp* 68, 65v, 68 [2 r.], *Dd2v*.

Przen (w nawiązaniu do *Apoc* 7/2–3) (1) : Závždy Pan miał náznaczone íwoie *RejAp* Ff4.

a. O sygnałach graficznych w tekście, zwłaszcza na marginesach (15) : Popiąte małz y Hebráifmy/ to íešt ípofoby włáności Zydowfkiey mowy máło nie wżędzy náznaczone. *WujNT przedm* 25.

naznaczony czym (4): Przytym przydátki y wykłády pokráyne dla tego íą wedle obiecádlá literámi náznaczone *BibRadz* *5v; Bo to znaczy/ że tych íłow w texcie roženkiem náznaczonych/ nie máią księgi Graeckie. *WujNT przedm* 14, *przedm* 13. *Cf Wyrażenie*.

naznaczony na czym (10): Náoftátek íą też ná brzegu náznaczone części Ewángeliey/ y ínfzych ksiąg y íftow Apofťolťkich *WujNT przedm* 25; Gwiazdká znaczy/ íż te íłowá ktore ná brzegu przy tákieyże gwiazdce íą póložone/ náyduią íię w ínych księgách ná brzegu náznaczonych/ ná tym mieścu kędy gwiazdká w texcie íešt wyráżona. *WujNT przedm* 28, *przedm* 5, 13, 20, 24, s. 11, 22. *Cf naznaczony na czym przy czym*.

naznaczony na czym przy czym (2): Boženek záíę znaczy/ że te íłowá [...] nie náyduią íię w tych księgach/ ktore ná brzegu przy takimże roženku íą náznaczone. *WujNT przedm* 29, s. 13.

naznaczony w czym (2): Bo naprzod znacza íię rózne czytánia/ ktore íą w Bibliey Plántinowey od Lowáńfkich Theologow z rozmáitych ksiąg Lácińfkich [...] / Graeckich y Syryífkich zebráne y náznaczone. *WujNT przedm* 23, *przedm* 15.

W charakterystycznych połączeniach: część ([czego]) *naznaczona*(-y, -e), *księga*, *mie(j)sce* (3), *przydatek*, *roznica*, *wykład*; *gwiazdką naznaczony*, *literą* (2), *roženkiem* (przy *roženku*) (2); *na brzegu naznaczony* (5), *na kraju* (4), *przy wirszu*, *w tekście* (2).

Wyrażenie: »[jakim] znakiem naznaczony« (1): Naydzie íię takich odmian wiecey we wżytkim Nowym testámenie: Ktore vyźrzyfz w texcie takim znákiem náznaczone. *WujNT przedm* 15.

b. *Wytoczony* (o linii granicznej); *determinatus* *Mącz*; *confessus* *JanStat* (2) : *Determinatus*, ut *determinatus cursus equorum*, *Náznaczony*/ *określony* *cél* zawodu końskiego. *Mącz* 450b.

naznaczony czym (1): Widząc y to/ że *inordinaté* nie ná miefycu *vprzywileiowanym*/ *obwołanym*/ *opifánym*/ *okopem náznaczonym*/ y *pokojem pópolitym obwárowánym*/ [...] to íie sftáło *SarnStat* 18.

2. *Ustalony*, *postanowiony*, *wybrany*, *przeznaczony do jakiegoś celu* przez *mającego władzę* lub *autorytet*; *statutus* *PolAnt*, *Mącz*, *JanStat*, *Cn*; *constitutus* *Vulg*, *Mącz*; *assignatus* *Mącz*, *JanStat*; *status* *Mącz*, *Cn*; *destinatus* *Calep*, *Modrz*; *designatus* *Modrz*, *JanStat*; *definitus* *Calep*, *Vulg*; *praefixus* *JanStat*, *JanPrzyw*; *acceptus* *Vulg*; *certus*, *definitus*, *subsignatus* *Mącz*; *allatus*, *significatus* *Modrz*; *praefinitus* *JanStat*; *compositus*, *conductus*, *conventus*, *pactus*, *praestitutus*, *prodi(c)tus* *Cn* (402) :

SeklWyzn Fv; I przetoż ten sejm naznaczony nie doszedł, bo JKM za takowemi potrzebami być na niem nie mógł. *Diar* 22; *KrowObr* 57; *BibRadz* *7; Chodzi też v nich kiedy; trzebá poŝpolity człowiek ku potrzebie woienney/ ták oracz/ niewolnik/ iáko y rzemieŝnik/ máiać káždy plát náznáczony fwoy ná mieŝiac. *BielKron* 260, A5, 132; Assignatus, Náznáczony/ zrzádzony/ poŝtánowiony. *Mącz* 392c, 392d, 412c, 413b; *RejPos* 42v, 47; *BialKat* 196; *CzechRozm* 89v; *StryjKron* 345 marg; Niektore z tych to koŝciołow máia ńwoie náznáczone dochody *ReszHoz* 116; *ReszList* 151, 158; *KochPam* 84; Tám/ gdy wŝykwáné iego róthy były/ [...] Porzádkiem nánáczonym/ gotowoŝciá ŝwoia: W czoło pieŝe puŝczono *ZawJeft* 12, 28; wiele mowili in laudes Pana zmarłego prosieli aby Pogrzeb był naznaczon do Crakowa *ActReg* 76; *Calep* 29ßb, 313a; *GostGosp* 162; Náznáczone pewnych dni poŝty záchoway. *LatHar* 119; *WujNT* 817; Sądowi ná Séymie náznáczonému ieden álbo dwa z Rády, álbo z Vrzédników Mázowieckiego Kŝieŝtwá, niech będą przyŝádzeni. *SarnStat* 146; á od przełozenia Roku prawdziwą niemocá/ y od káŝfowania zapiŝu nie wiécý/ iedno groŝ [...] áby bráli/ pod winámi w Státućiech piérwŝyich przeciwo nim náznáczonými. *SarnStat* 819, 121, 701, 844, 988, 1110 (10); A izby [...] te prowentá ktoreby były náznáczone do tego ŝkárbu Rzeczypoŝp: oddawáne były *VotSzl* E2; On iák náznáczona Ofiárá/ ku ołtarzóm/ gdy bywa wiedźiona/ Poŝtępuie ze wŝtydem *GoŝtCast* 57; *PudłDydo* A4.

naznaczony do czego [= w jakim celu, z jakim zastosowaniem] (8): *RejPos* 273v; *ReszHoz* 118, 130; *ActReg* 44; *Phil* H2; IEden koŝdy vrzádo do ŝwéy ŝpráwy ieft náznáczony. *SarnStat* 40, 417, 442.

naznaczony komu (70): *RejKup* x8v; *KromRozm* III N8v; *GroicPorz* in4v, ee, ii4; *UstPraw* Dy; *BibRadz* 1.Par 23/31, II 59d marg; *BielKron* 377; *RejPos* 42, 252v; *BialKat* 90v; *Grzegŝm* 14; *WujJudConf* 189; Wielka nędzá ieft náznáczoná káždemu człowiekowi *BudBib Eccli* 40/1; *CzechRozm* 86, 171v [2 r.]; Sá málo nie w káždem mieŝcie dochody roczne/ náznáczone vbogim *ModrzBaz* [38], 18, 93, 111v, 134; *Skarŝyw* 263; *ZapKoŝcier* 1581/18; *CzechEp* 59, 367, 368; *ReszHoz* 129; *Paprup* I4v; przyŝedłem tu ná ty Podniebne wáŝe kráie: Bym Izáákowi Oznaymił/ iŝe ten grunt/ iego potómkowi Náznáczón ieft od Páná *ZawJeft* 5, 19; *ActReg* 61; *GrochKal* 28; niech wŝdy mnie pokutniácego minie náznáczone wŝzetecznikom wiekuiŝte potępienie. *LatHar* 154, 281, 354, 503, 655; *WysKaz* 39; A ieden drugiego ŝtánowiŝká/ álbo goŝpód z vrzędu iemu náznáczonych/ áby nie záŝtępowáł *SarnStat* 15, 26, 136 [2 r.], 145, 232, 347 (28); *SkarKaz* 157a; *CzahTr* D4v.

naznaczony czemu [= w jakim celu, z jakim zastosowaniem] (28): *SeklKat* G3; *Diar* 29; *GroicPorz* 12, z2; tákowe vpomniawŝy Plebani z ich złoŝci/ ŝwobodniey ŝtrofowác będą/ wykłádaiać im ŝzerzey ty męki/ ktore grzechom tákowym ŝá náznáczone. *KuczbKat* 330; Kogoŝ, tedy ná te Duchowne doŝtoieńŝtwá/ ŝwiętemu Zboru Bożego poŝytkowi náznáczone/ ráđŝzey obierác máia/ iedno ludzi wczone *ModrzBaz* 132, 117, 117v; *SkarJedn* 15; *Oczko* 20; *Skarŝyw* 336, 390, 528; *LatHar* 322; *WujNT* 323, 439, 525; GDyŝ wŝyŝtkim ŝpráwam oŝobne vrzędy ŝá náznáczone *SarnStat* 231, 76, 129, 301, 527, 853 (9); *VotSzl* Cv; *KlonWor* 73.

naznaczony ku czemu (12): *ConPiotr* 33; To mowi Pan Bog moy: Pás tho bydło (náznáczone) ku zábićiu *Leop Zach* 11/4; *BielKron* 413v; *Mącz* 413d, 450b; *ModrzBaz* 86v; *NiemObr* 63; Iŝ wielkiéy Polŝki Woiewództwem Piotrków/ á máłéy Polŝki Woiewództwem Lublin/ ku odpráwowániu ŝądów Tribunáŝkich náznáczone ŝá *SarnStat* 870, 128, 232, 302, 385.

naznaczony na co [w tym: „na to” (6)] (15): byliśmy s poczytáni iáko owce ná zabićie náznáczone. *BibRadz Rom* 8/36; *CzechRozm* 235v; *ModrzBaz* 39, 132; *CzechEp* 13, 160; *ReszHoz* 133; *WujNT* 407; *SarnStat* 398, 537, 938, 1049, 1125, 1203; y dla tego wćiekác mu kazano/ do miáftá ná to náznáczonego/ áby go powinny nie zábił. *SkarKaz* 315a.

naznaczony na kogo [= *dla kogo*] (1): Druga część [*dochodu*] ná obronę tám téyże prowinciiéy: Trzecia ná Stárołtę káždégo zamku náznáczona bydź ma *SarnStat* 1203.

naznaczony przez co (2): á obyvátele ziemie Kiiowfkiéy ná Séymikách powiátowych ná mieyfcách zwykłych czáfów przez Lifty náłze náznáczonych/ [...] obiérác máią miedzy fobą Połty. *SarnStat* 1063, 1192.

naznaczony czym [= *jak, w jaki sposób*] (5): *ModrzBaz* 116v; Potym y klařtor dla ludzi zakonnych ná mieyfce od Bogá łamego cudem y ţwiátłostíá niebieřká náznáczonym [...] zbudował *SkarŻyw* 231; *SarnStat* 527, 910, 1041.

naznaczony w czym (4): Bo iź ten czas przeminął, który był w recesie przeszłego sejmu naznaczon *Diar* 27; *SarnStat* 345, 731, 737.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Krol boiác łie o niektore miáftá/ rofkazał nawyřzemu Woiewodzie áby były opátrzone żołnierfkim ludem/ y część woyská Węgierfkiego náznáczoná áby łie knim obroćiká. *BielKron* 306.

Z określeniem czasu [*na jak długo, na kiedy, od kiedy*] (7): Mieyfce ná zamku/ czás we dwie niedzyeli/ Z woley krolewfkyey náznáczony mieli. *KochSz* A2v; IŻ niekiedy Rok Pozwów zámiéřzáníé był piłan ná Seym Wálny/ álbo nie był pewnym miánowániém dnia oznáczón/ álbo ná długi czás był náznáczón *SarnStat* 145, 145, 409, 514. 932, 1125.

Wyrażenia: »czas naznaczony (bywa a. jest)« = *tempus statutum PolAnt, JanStat; tempus constitutum Vulg; certa a. constituta dies Mącz; tempus significatum Modrz; praefinitum tempus JanStat; praefixus terminus JanPrzyw* [szyk 64:11] (75): yzeł mi sye łyechały na dZien pietnařti Miełfyacza wrzesnya wedlie naznaczonego czassv *LibLeg* 11/75, 6/157v; *SeklWyzn* a2; *Diar* 27, 29, 35; *GroicPorz* q4, zv, ee [2 r.]; *Leop* 2.Reg 24/15; *BibRadz* I 311a marg, *Ps* 101/14, *Ier* 46/17; po rozełłaniu liřtów krolewfkich ná czás náznáczony/ ziecháli łie ná Syem *BielKron* 305v, 306, 371v [2 r.], 421v, 463; *Venire ad constitutum subaudi* diem, Ná náznáczony czás. *Mącz* 413b, 50a, 113d; *RejPos* [323]; *RejZwierc* 169v; *CzechRozm* 24v, 86 [2 r.], 145; Zold ná czás náznáczony ma być płácon *ModrzBaz* 118, 116v; Nim czás náznáczony łpráwie iego od Pápieřá przyřzedł: Pápieř Vrbanus vmárl. *SkarŻyw* 336, 373, 390; *CzechEp* 160; *NiemObr* 63, 165 [2 r.]; *KochSz* A2v; *KochWz* 136; *ReszPrz* 20, 76; *ReszHoz* 118; *GórnRozm* M; *Phil* H2; *WujNT* 439, 525; á gđzieby łie wezwáni przez nas w náznáczonym czásié niewróćili/ zá wywołáne y bezecné niechay będą miáni *SarnStat* 176, 117, 127, 136, 345, 350 (25); *VotSzl* E3; *PaxLiz* E3; *KlonWor* 73.

»dzień (jest) naznaczony« = *statua dies Mącz, Cn; acceptum tempus Vulg; dies allata Modrz; dies assignata JanStat; stata a. prodi(e)ta dies Cn* [szyk 17:5] (22): [Grzechy przeciw temu przykazaniu sq:] Nie vczić dziatek/ albo czeladzy/ łtrawyc dzień náfnáczony fwiętyym rzeczam/ na łfatanfkich połlugach á vczinkach. *SeklKat* G3; *GroicPorz* 12; *BibRadz* 3.Esdr 9/13; *BielKron* 114v, 205; *statuta die, Náznáczonego dnia. Mącz* 412c, 413d; *WujJud* 197; *WujJudConf* 189, 190; *ModrzBaz* 117; *Iuřz*

rodzicy znowili ią zá mąż/ y vpominki znowne z obu ftron pobrane/ y dzień wefela małżeńskiego nánznaczony był *SkarŻyw* 192; *StryjKron* 562, 662; *ReszHoz* 118; Kmieć y Mielzczánin/ gdy ma iechać łobie na śwą potrzebę po drwá do boru álbo do pułzczey/ ma mieć dzień nánznaczony *GostGosp* 36; *WujNT* 323; *SarnStat* 30, 149, 592, 856, 1162.

»godzina naznaczona« (3): przyzedłem tylko ze cztyrmá towarzyszow do gołpody Pána Chyckiego/ godziny nánznaczoney *NiemObr* 25; *ReszHoz* 118; *WujNT* 407.

»naznaczona miara« [szyk 1:1] (2): *Oczko* 20; Ná ftáie takie wiele wysiac miáry nánznaczoney *GostGosp* 156.

»miejsce (jest a. bywa itp.) naznaczone« = *constitutus a. indictus locus Mącz*; *locus destinatus a. significatus Modrz*; *locus designatus, designaneus JanStat* [szyk 48:6] (54): *ConPiotr* 33; *Diar* 29; Ktoby nieftał ná woynie pod śwą chorągwiá ná mieyfcu iemu nánznaczonym [...]: Tácy máią być przed námi poftáwieni. *UstPraw* Dv, D2; *BielKron* 12v, 100v, 136v, 319v, 371 (8); *Mącz* 413b; Bo á co inżzego fie w nich [wiciach] zámyka/ iedno áby sláchtá zgotowálá łobie wśzytkie potrzeby ná woynę/ á iżby byli gotowi w drogę: poniewáz trzeciemi wiciámi čás y mieyfce iym bywa nánnaczone? *ModrzBaz* 116v; Tym łpofobem Kálztellan [...], niepowściágliwe wnetby karał: á ná mieyfce woynie nánnaczone przyciágnáwłzy/ Woiewodzieby powiát w ręce oddał. *ModrzBaz* 117v, 116v, 117; *SkarJedn* 15; *KochPs* 155; *SkarŻyw* 390, 528; *ZapKościar* 1581/18; *StryjKron* 140; *NiemObr* 25; *ReszPrz* 85, 90; *ReszHoz* 130; *Phil* H2; *LatHar* 655; Iednák Rotmiłtrze/ Porucznicy máią przyśiádz/ że wiernie mieyfc łobie nánnaczonych ftrzedz/ [...] będą. *SarnStat* 136; á Połłowie ich ziemfcy między połty Ziemłkiemi Koronnemi ná mieyfcách im nánnaczonych záśiedli *SarnStat* 1063, 117, 128 [2 r.], 129, 232, 301 [3 r.] (23); *VotSzl* Cv; *CzahTr* D4v.

»naznaczona pokuta« [szyk 3:3] (6): Po powłzedniey łpowiedzi/ powiedz iákoś fie dawno łpowiádał/ y iefłis pokutę ná przefłzey łpowiedzi nánnaczoną wypełnił *LatHar* 136, 112, 126, 134; *WujNT* 627 [2 r.].

praw. »rok [= termin rozprawy sądowej] (ma być a. bywa) naznaczon(y)« = *terminus assignatus a. praefixus JanStat* [szyk 21:1] (22): *RejKup* x8v; Rok inny iemu niema być nánnaczony/ ále zárázem ma być łádzon *GroicPorz* m4v q3v, x2, zv, z2; *Vadimonium deserere.* Základ przepásć nie ftanáć ná naznaczony rok przed vrzędem. *Mącz* 387d; łkázuiemy/ iż ná ten czas ten który pożyczyl ná którerekolwiek záłtáwioné rzeczy/ iuz po pewnym roku przez łędziégo nánnaczonym będzie wolen oné rzeczy záłtáwné rozłzáfowác *SarnStat* 692, 145 [2 r.], 409, 514, 536, 569 (15).

Szeregi: »mianowany i naznaczony« (1): tedy zá rádą PP. Rad/ y pozwoleniem włzech ftanów oboygá narodu miánowané/ y nánnaczone tu łą ná tym Séymie dobrá łtołu náłzého Królewłkiego *SarnStat* 25.

»pewny, (a, i) naznaczony« (4): *LibLeg* 6/157v; *Stati reditus.* Pewne nánnaczone dochody. *Mącz* 417c, 50a; *ReszPrz* 85.

»naznaczone a powołane« (1): *RejPos* 273v cf *W przen.*

»przejrzany i naznaczony« (1): Stąd obaczćie że toż co píáli [...] Apoštołowie [...]: toż czynili y wczyli ich zwolenicy/ [...] káždy łwego od BOgá przezyrzánego y nánnaczonego czáfu. *ReszPrz* 20.

»naznaczony a zamierzony« (1): Ale choć ich wiele Ewángelią piśało / wśfákże iedno cżterzey máią świádectwo poważne: [...] przetoż y inych Ewángeliśt Ewángelie odpádły/ y nie są przyięte/ że niechćieli náznáczoney á zámierzoney licżby pśowác/ dla mocy táiemnice. *Leop* *2v.

W przeni (9) : áby sie káždy wierny rokochał w tym/ iż też iest náznáczon á powołan do opánowánia opieki á do kroleśtwá Páná śwego *RejPos* 273v; Przez ćirpliwość śpieszmy sie/ do boiu nam náznáczoného *BiałKat* 90v; Obáčź że tedy káždy/ [...] ktorzi [rodzicy] zániedbawáią dobrego ćwiczenia dźiatkam od śiebie ná świát puźczonym/ á do kroleśtwá Bożego náznáczonym. *ModrzBaz* 10; *GrochKal* 28; dokąd mię ćiągniecie kátowie zá grzech moy náznáczeni? *LatHar* 152; *WujNT* 33 marg; *WysKaz* 6; nádewśyźyźkie [!] inne. Ktorzy są y byli, maź bydź vznány więťyźym; Y dar maź náznáczony odnieść. *CiekPotr* 55.

W porównaniu (1): Tákżec y Pan náź Iezus Chriśtus cżynił/ z onym grubym ludem/ iáko z iákim śękowátym drzewem: choćiaź iuź z dawná od Bogá ná budowánie domu Bożego náznáczonym *CzechRozm* 235v.

a. Rozkazany lub zalecony komuś (6) : Gdyź wśyťki ine náznáczone rzeczy Dworzáninowi przyśtoią/ chociaź by też był y śtárym/ záprawdę nie zda mi sie/ áby miłość [...] odeimowác mu sie miáła. *GórnDworz* Kk7v, K6, Kk4.

naznaczony komu (1): Co kiedi dworna páni záchowa/ dopiro te rzeczy dworzáninowi náznáczone (wśfákoź nie wśyťki) śłużyć iej mogą *GórnDworz* V7v.

Wyrażenie: »naznaczony koniec, kres« (1:1): A ták to moiá rádá/ áby cżłowiek pirwey dobrze tho wwaźył [...]/ czo więťyźego iest/ iegli pożythek z rzeczy tey/ [...] ktorą ináčzey/ niż pan kazał wćzynić ma: czy śzkodá/ gdy sie niepoźczęśći: bo iefliby sie wielki pożytek pokázował/ zá zdárzeniem/ á śzkodá málucźka zá niezdárzeniem/ thám sie może ważyć ieden wśłthępić nieczo z náznáczoného od páná krefu *GórnDworz* L4v, Ee3v.

b. Przeznaczony przez Boga lub los; ostensus PolAnt; fatalis Calep; definitus, praescriptus Vulg (31) : á wźdy mu [*Chryśtusowi*] nic nigdy wćzynić nie mogli/ dokąd godziná iemu od Oycá/ y śpośob męki náznáczoney/ nie przyśła *CzechRozm* 230, 24v, 25v; *KochPs* 178; *Calep* 410b; *LatHar* 547, 649; *WujNT Act* 2/23, s. 403.

naznaczony komu, czemu [w tym: czemu (1)] (11): Thákżec y mnie iákoby práwem dźiedzicznem przyśły Mieliące proźne/ á nocy prácowithe są mi náznáczone. *BibRadz Iob* 7/3; *GórnDworz* Kk4; *RejPos* 58v; káždemu przed śwym cżálem iest śmierć naznáczona *BielSpr* 52v, 51; *SkarJedn* 54; *MWilkHist* F2v; *KochFr* 116; *GosłCast* 30. Cf *naznaczony komu za kogo*,

naznaczony komu za kogo (2): Iezu przed wśyťkimi wieki/ z rády Bożey/ świátu zá odkupićielá miłośćiwie náznáczony *LatHar* 335, 672.

naznaczony czemu (2): *BudBib Eccli* 14/12; ktorey niewoley wiefz iżći y cżás/ to iest lat siedm dzieśiát/ y wybáwićiel/ to iest/ Cyrus/ náznáczony był. *CzechRozm* 117v.

naznaczony na co (3): *RejPos* 286v; *NiemObr* 33; ábowiem wtráćili śię niektorzy ludzie (dawno przedtym ná to potępienie náznáczeni) niezboźni *WujNT Iudae* 4.

Wyrażenia: »czas naznaczony« (4): Pamiętay izeć śmierć nie omiełzka/ á nie iest oznaymiony czas náznáczony śmierci [*testamentum inferni non ostensum est tibi*]. *BudBib Eccli* 14/12, I 445a *marg*; *CzechRozm* 117v, 255.

»naznaczony czas« = *śmierć* [*szyk 1:1*] (2): Widzę naznaczony czas nikogo nie minie A kiedy komu przydzie bez pochybnie zginie *RejJóz* K2v; *RejPos* 58v.

»naznaczony kres, koniec« [*szyk 3:2*] (3:2): *GórnDworz* Kk4; *SkarJedn* 54; *GostGospSieb* +2; Szczęście Troiáńskie wzięło náznáczony koniec *GórnTroas* 44; *KołąkCath* A3v.

Szeregi: »naznaczon, przeźran i powołań« (1): ten święthy człowiek á then zwolennik Pánłki [...] iest náznáczon/ przeźran/ y powołań práwie przez Duchá świętego/ ná łtan Apołtołłki *RejPos* 286v.

»wybrany i naznaczony« (1): Y ktoż do tákiego fundámentu z ludzi grzełznych [...] godny y łpofobny być może? oprócz łámega Chriřtułá páná/ ktory od Bogá ná to wybrány/ y náznáczony iest *NiemObr* 33.

»naznaczony abo zamierzony« (1): Ty lepak Danielu zakryi (te) słowá/ y zápieczętuy księgi áż do czáfu ołtátecznego (*marg*) wł: Áż do czáfu końcá to iest do czáfu náznáczone^{go}/ ábo zámierzonego. (—) *BudBib Dan* 12/4.

W przen (2) : á mnie powiáda do korony v Bogá náznáczoney kwapić fię przez taką śmierć y Páná mego náłładowác potrzeba. *SkarŻyw* 189; Ták dziad zginął/ ták óciec/ ták moi łtriiowie/ Tenże vpad y moiéy náznáczon był głowie. *KochFr* 116.

c. *Mianowany, powołany na urząd, stanowisko; wybrany do spełnienia czegoś; designatus* *Modrz, JanStat; dispositus* *Vulg; nominatus* *PolAnt; delegatus* *JanStat* [*w tym przy rzeczowniku oznaczającym wykonawcę funkcji* (22)] (65) : Vmárl Piałt máiąc wieku lath łtho y dwádzieściá/ zołtáwił po fobie Semowitá łyna/ ielczce zá łwego żywota náznáczonego *BielKron* 342v, 139, 175v; *RejPos* 28v, 252v; Ale náznáczeni łá Pátryárchowie w Anthyochiey/ w Alexándriey/ w Konłtántynopolu/ y w Rzymie. *RejPosRozpr* c3v, c3v; *ReszPrz* 44; *ActReg* 15; A ci Dzięśiátnicy rozumieią łie Kmiotkowie náznáczeni od Páná *GostGosp* 40, 88; *WujNT* 76, 447; A łá przez nas náznáczeni praw y łtátutów przerzeczonych poprawcy *SarnStat* 56, 55, 346, 415, 416, 437, 473, 1176; *KlonKr* E3 [2 r.].

naznaczony do czego (7): Do gáłzenia máią bydź náznáczeni w káżdym domu/ czego kto przy ogniu ma pilnowác. *GostGosp* 144, 144; *SarnStat* 344, 346, 355, 402; Do zgromadzánia y łzáfowánia tego łkárbu Rzeczypólp: rzekłbym żeby z káżdey prowineyey Korony Polłkiey był ieden náznáczony *VotSzl* D4v.

naznaczony z kogo, z czego [= z *jakiego środowiska, spośród kogo*] (8): *LibLeg* 6/157v; Alie y z łynow Aaronowych [...] iuz były náznáczeni mężowie ktorzyby oddzieliáli dziály włłýłtkiey płci męłkiey *Leop 2.Par* 31/19; CONłtytucie [...] máią bydź podpisáné przez PP. Senatory ná to deputowáné: tákże przez té ołoby/ ktoré będą z Kołá Połełłkiégó [!] ná to náznáczoné *SarnStat* 51, 39, 55, 443, 1206; *VotSzl* D4v.

naznaczony k(u) czemu (2): á łiedmi łáwnikow s przyłegłych miałł/ przez łprawcę ktemu náznáczonego/ dopuścił wybierác. *BielKron* 374v; *SarnStat* 926.

naznaczony na co (15): Heliałz łtárfzy ielczce od oycá był náznáczon ná Woiewodłtwo Wáłáłkie *BielKron* 387v, 163v, 187, 413; *ModrzBaz* 95v; Piotr ná pierwłzym wezwánium náznáczony ná vrząd

nawyższy kościelny *SkarŻyw* 596 *marg*; *StryjKron* 427 *marg*, 627; *WujNT* 452, Aaaaaa3v; fkázuiemy przez ninieyŝy Liŝt: áby ŝeść tylko z oboygá łtanu oŝób niŝey nápiŝánych byli ná to vwaŝenié y popráwé *Praw náznáczeni SarnStat* 55, 51, 344, 443, 1075.

naznaczony czym [= w jaki sposób] (1): PRzemyŝlaw wtory Kłiąŝé wielkieu Polłki y Pomorłkie teŝtámentem ielŝcze náznáczony od Probuŝa Henryka *BielKron* 367v.

naznaczon kim (1): Dimitr Wielkim Xiędzem Mołkiewłkim náznáczon y podnieŝion. *StryjKron* 692 *marg*.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): A z połowice pokolenia Mánásŝythow było oŝmnałcie tyłięcy/ ktorzy byli náznáczeni miánowicie/ áby przyŝli á połtanowili Dawidá Krolem. *BibRadz* 1.Par 12/31.

W charakterystycznych połączeniach: anjoł (stróŝ) naznaczon(y)(-a) (2), arcybiskup, deputat, opiekun, patryjarcha, poborca (2), poprawca, prowizor (3), rewizor, sprawca, sternik, strona (2), sukkolektor, szafarz, urzędnik, zwirzchność; do gaszenia naznaczon(y), do wybierania poboru (2), do zgromadzania [czego], ku braniu; na apostołstwo naznaczon(y) (2), na cesarstwo, na drogę, na konsulat, na krolestwo (2), na stolec [jaki], na urząd [jaki] (2), na wojewodztwo; na poprawę praw naznaczony, na wybieranie [czego] (2); naznaczony krolem, księdzem.

Wyrażenia: »naznaczony krol« (1): Ten Gwilelm [...] będąc náznáczonym krolem od Bálduiná ŝzurzego/ vmárł *BielKron* 179v.

»na [czyje] miejsce (jest a. był) naznaczony« [*szyk* 3:1] (4): *BielSpr* 6v, 8v, 31; A ielłiby który [senator] w łwéy koleiey zołtác niechćiał/ álbo *per aliquod legale impedimentum* niemógł/ áby ŝie zaráz táme ná Séymie opowiedział/ á inŝy *ex ordine* ná iego mieyłce *neceŝŝario* náznáczony był. *SarnStat* 39.

Szeregi: »naznaczony i mianowany« (1): PRzeto vłtáwiamy/ [...] áby káŝdého Séymu Wálného náznáczeni y miánowani byli z rad Koronnych oŝób ŝełnaŝcie ták z Polłki/ iáko y z Litwy *SarnStat* 39.

»obrani i naznaczony« (1): ktorzyby ná tymŝe bliłkim Séymie byli ná to z kołá Pofelłkiego obráni y náznáczeni/ *reŝpondere* y *fatisfacere* będą powinni. *SarnStat* 443.

»naznaczony i postanowiony« (1): ci pánowie álbo Dŝierzawce onych kmieci/ álbo innych ktorychkolwiek obowiażánych ku płáceniu Poborów do Poborców w ŝiemiách náznáczonych y połtanowionych/ [...] przez ŝie álbo przez vrzędniki łwé odniołá *SarnStat* 343.

»wysadzony i naznaczony« (1): aby panowie pewny thak ŝyemye Corony polłkieu yako yłz zyemye Moldawłkieu bili viŝładzony y naznaczony *LibLeg* 6/157v.

α. *Wybrany z grona oŝób pełniących jakáŝ funkcję do wykonania zadań w ramach teŝe funkcji (5) : naznaczony do czego [„do tego”] (2)*: *ZapKóŝcier* 1582/33; y dokonawłŝy/ ten łwoy przekłád Theologom do tego naznaczonym/ ku rozłáŝzeniu y popráwiem podał. *WujNT przedm* 3.

naznaczony ku czemu (1): czego Król/ áni ode mnie/ áni od ciebie/ áni od ŝadného iného człowieká/ wŝiać nie moŝe/ mimo Káplána/ Królowi ku dániu náznáczoného *OrzQuin* T3.

naznaczony na co (2): *SarnStat* 795, 806 *cf Szereg*.

Szereg: »obrany albo naznaczony« (2): gdyby Sędzia ná to wedle Práwá obrány/ álbo ná čás náznáczony [*ordinarius vel designatus JanStat* 643]/ [...] vczynił íkazánié przeciwo ósíéroconému człowiekowi *SarnStat* 795 [*idem*] 806.

3. Służący do czegoś, mający jakieś zastosowanie (8) :

naznaczony do czego (3): przedię iednák częfto w Ewángeliey ś. bezdufnym tym rzeczom do pokármu náznáczonym błogołáwił. *LatHar* 56. *Cf Wyrażenie*.

naznaczony czemu (1): *RejPs* 64v *cf W przen*.

Wyrażenie: »miejsce naznaczone« [*w tym: do czego (2), czemu (2), komu (1), na co (1)*] (6): ktoby koscioły katolickié/ [...] Cmýntarze Groby y insze mieysca nabozenstwu Chrzescianskiemu, y pogrzebom naznaczone gwałtownie nachodziły [!] *ActReg* 17, 18; *Coenaculum* – Miefcze do wieczernią naznaczone, falia. *Calep* 211a; *Odeum* – Miefcze w domu ípiewakom naznaczone. *Calep* [724]a; *WujNT* 425; *SkarKaz* 386a.

W przen (1) : Iedno ty ogarni mnie prawdą íspráwiedliwołci twoiey tedy ia ínádnie przeniknę ná gorę íwiętołliwołci twoiey náznáczoną *RejPs* 64v.

4. O którym napisano lub powiedziano (34) : Kiedyć fye tráfi robić Groblą ná wzwýfz Trzy łóckie: zawiérkę y zakład iuż małz náznáczony. *Strum* D4v, D4v.

naznaczony w czym (1): *SeklKat* d3 *cf Szereg*.

Szereg: »naznaczony i opisany« (1): Przykazania pana Chriřtvłowe/ w pífmie naznaczone/ y opifáne/ kv náłzei navcze/ mamy chować *SeklKat* d3.

a. Wskazany, wymieniony; assignatus, designatus JanStat (26) : *GroicPorz* kk3v; Luter mnich [...] kazał y pífał przeciwo Papięskim odpuřtom/ o ktorých ízryzey ná przodku v Szleydaná ítoi/ gdzye y látá náznáczone íą ktorego íe co roku dzyało. *BielKron* 190; *LatHar* 414.

naznaczony czym (1): Gdyż tedy tákie rzeczy íą wátpliwe/ [...] mułiem íe do tych vćiekać ktore íą pífmem náznáczone. *BielKron* 335.

naznaczony w czym (3): [*Raj było*] mieyfce roznych Drzew y vrody wielkiey/ miedzy rzekámi w pífmie Świętym náznáczonymi. *BielKron* 466; *ActReg* 10; *SarnStat* 1217.

Wyrażenia: »miejsce (jest) naznaczone« [*szyk 8:3*] (11): *SeklWyzn* 3; Ale weyźrzy iedno y w mieyfca te náznáczone/ íáko *Ezá*: 33. v 20. 21. 22. 24. *CzechRozm* 120, 7, 86, 117v, 169v, 192, 197v; Bo Cyprian ná mieyfcu náznáczonym áni opuřcił/ áni mogł opuřcić tego łłowá *WujNT* 555, 403; *SarnStat* 1217.

»niż(sz)ej naznaczony« = *inferius assignatus JanStat* (3): íz Deputáci tych obudwu Woiewódtw máią do Piotrkowá ná čás nížey náznáczony ziezdzác íe *SarnStat* 870, 729, 857.

»wyższej (jest) naznaczony« (6): Przydáć íię teź może y Litánia do Páná IEzułá/ wyźłzey trochę/ w dzień Obrzezánia Pánłkiego/ náznáczona. *LatHar* 402; tákowa ípráwá [...] przez té ófohy/ ktoré do tego łądu wysźzey íą náznáczoné/ łádoná bydź ma *SarnStat* 152; [*Sędziowie*] obiéráni bydź máią: Czáfu y dniá obiéránia tych Sędziów wysźzey náznáczonégo *SarnStat* 867, 866, 870, 873.

Szereg: »opisany i naznaczony« (1): ále czáfów nížey opifáných y náznáczonych [*deputatis et designatis JanStat* 466] [...] té Roki Ziemłkié niech będą łádoné. *SarnStat* 729.

b. *Przepowiedziany* (5) : Luter odpisał przeciw temu znacząc miejscą v Dánielá Proroká okrucieństwo Papielkie yawnie náznaczone być *BielKron* 196; *RejPos* 58; oznaymił P. Bog dzień pewny Noemu/ ktorego iusz defzdż ípáść miał. [...] Dniá tedy onego náznaczonego ípadł wielki defzdż *SkarŻyw* 270; *LatHar* 531.

Szereg: »przepowiedziany i naznaczony« (1): Brákovánie w píciu od ániolá przepowiedziáne y náznaczone [*cf Luc* 1/15]/ pokázuie iż to ieft rzecz Pánu Bogu wdzięczna *WujNT* 194.

5. *Narysowany, nakreślony, naszkicowany* (2) :

naznaczony czym (1): Linearis pictura, Graece Graphis, Liniámi tylko álbo kreskami náznaczone málowánie. *Mącz* 194b.

naznaczony na czym (1): Iáko ono gdzye Pan do Ezechielá Proroká mowić raczył o mieyfcie Ierolimfkim ná cegle náznaczym *RejPos* 89v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu; notatus Mącz; decretorius, insignitus, signatus Calep* (4) : Notatus, [...] Náznaczony/ Doznány w czym/ Zefromocony/ Oławiony w czym. *Mącz* 250c; Decretorius – Rozłatkowy, naznaczony. *Calep* 290b, 543a, 979a.

Synonimy: **1.** *nacechowany, napiątnowany*; **b.** *okreszony*; **2.** *deklarowany, mianowany, podany, postanowiony, przejrany, zamierzony*; **a.** *mianowany, obrany, powołany, wybrany*; **4.a.** *mianowany, wspomieniony*.

Cf **NAZNACZYĆ**